

Širší tematické okruhy otázek ke zkoušce
„Základní poznatky z dějin pravěku a starověku“

část I. – PRAVĚK

- 1/ Archeologie a její základní pojmosloví;
- 2/ Archeologické prameny, surovina v pravěku;
- 3/ Organizace naší archeologie a její nejvýznamnější osobnosti, časopisy;
- 4/ Metodologie archeologické práce;
- 5/ Terénní výzkum a jeho dokumentace (viz. praktická cvičení z archeologie + letní archeologická praxe);
- 6/ Naše země v pleistocenu (příroda, podnebí, ...);
- 7/ Vznik a vývoj člověka;
- 8/ Paleolit + mezolit (periodizace, život člověka a vývoj hmotné kultury);
- 9/ Nejstarší umění (druhy, lokality, památky,.....);
- 10/ Neolit (periodizace, znaky, charakteristika společnosti a jejích hlavních kultur);
- 11/ Eneolit (periodizace, znaky, život společnosti, hlavní kultury a jejich charakteristika);
- 12/ Doba bronzová (periodizace, život společnosti, hlavní kultury a jejich charakteristika);
- 13/ Doba halštatská (periodizace, život společnosti, hlavní kultury a jejich stručná charakteristika);
- 14/ Doba laténská (periodizace, Keltové, jejich život, hospodářství, kultura a ideologie, hlavní centra moci);
- 15/ Doba římská (svět Říma a barbarů, společnost, hospodářství a náboženství u Germánů, římsko-barbarská kultura, Římané na našem území);
- 16/ Doba stěhování národů (historicko-etnický obraz, život společnosti, kultura, nejvýznamnější památky).

Povinná studijní literatura:

Podborský, V. : Dějiny pravěku a rané doby dějinné. Brno (několik vydání).
(studujeme po začátek raného středověku).

- + zápisy z přednášek,
- + informace ze seminářů.

část II. – STAROVĚK

- 1/ **Starověk** -/definice, podmínky pro vznik nejstarších třídních společností/, písmo, prameny, chronologie; úloha náboženství, nejstarší civilizace a jejich znaky.
- 2/ **Dějiny Egypta až do vpádu Hyksósů** – egyptologie, rozdělení egyptských dějin – doba archaická, Stará říše, Střední říše, Hyksósové v Egyptě, kultura tohoto období.
- 3/ **Dějiny Mezopotámie až po dobytí Babylónie Kassity** – dějiny Sumerů, říše Akkadská, III. dynastie urská, říše starobabylonská, náboženství ve starověké Mezopotámii.
- 4/ **Dějiny přední Asie a východního středomoří až do pádu asyrské říše** – Chetitě, Kréta, Mykény (krétsko-mykénská kultura), Egypt v období Nové říše (Achnaton-reformy) a v pozdní době, dějiny Palestiny, dějiny Foinikie.
- 5/ **Dějiny Přední Asie v první polovině 1. tisíciletí př.n.l.** - říše Asyrská, Urartu, říše Novobabylonská, říše Perská, mezopotámská kultura ve starověku.
- 6/ **Vznik antického otrokářského řádu ve Středomoří** – nejstarší řecké dějiny, velká kolonizace, Sparta (státní zřízení a vznik peloponéského spolku), rysy raně řecké tyranidy.
- 7/ **Athénská otrokářská demokracie**, řecké obce v boji o svoji nezávislost (řecko-perské války), Délský spolek, Kalliův mír, Perikles, válka peloponéská, vzestup Makedonie.
- 8/ **Helenismus, Alexandr Veliký**, zápas o Alexandrovo dědictví.
- 9/ **Řecká a helenistická kultura** – umění, věda, stavitelství, dějepisectví.
- 10/ **Vzrůst římského státu** – nejstarší osídlení (etruská civilizace), doba královská, Boj plebejů s patricii, války samnitské, Pyrhos.
- 11/ **Republikánský Řím**, Kartágo a punské války.
- 12/ **Poslední století římské republiky** – (společnost, postavení otroků, Spartakovo povstání, reformy bratří Gracchů, válka spojenecká, optimátés a populáres, první a druhý triumvirát.
- 13/ **Principát**, dynastie juliovsko-kludiovská, Flaviovci a císaři adoptivní, kolonát, Římané na naší půdě, Severovci, staré římské náboženství x vznik a vývoj raného křesťanství.
- 14/ **Římský dominát** – Diocletianovy reformy, vláda Constantina Velikého, císař Julianus, pronikání Germánů do římské říše, rozklad západní poloviny říše.
- 15/ **Hlavní rysy římské kultury** – literatura, umění, stavitelství.

Povinná studijní literatura:

Pečírka, J. a kol.: Dějiny pravěku a starověku I.-II. Praha 1989. (3. vydání).

+ zápisy z přednášek,

+ informace ze seminářů.

Doporučená literatura – hlavní seznam uveden v úvodní přednášce a další publikace zmiňovány v průběhu přednášek a seminářů.